

LAKIALOITE 33/2009 vp**Laki nimilain 2 §:n muuttamisesta*****Eduskunnalle****Suomen ja muiden pohjoismaiden nykyinen lainsäädäntö*

Lapsen sukunimen määräytymisestä säädetään nimilain (694/1985) 2 luvussa. Lain 2 §:n mukaan lapsi saa syntyessään sen sukunimen, joka vanhemmilla on lapsen syntymän hetkellä, jos vanhemmilla on yhteinen sukunimi. Jos vanhemmilla ei ole yhteistä sukunimeä, lapsi saa sen sukunimen, jonka vanhemmat ilmoittavat lapsen sukunimeksi ja joka jommallakummalla vanhemmalla on ilmoitusta tehtäessä. Jos vanhemmat eivät tee tällaista ilmoitusta, lapsi saa sen sukunimen, joka äidillä on. Jommallakummalla vanhemmalla mahdollisesti henkilökohtaisessa käytössä oleva sukunimi ei kuitenkaan peridy lapselle.

Monissa maissa (mm. Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Islannissa) on nykyisin mahdollista antaa lapselle molempien vanhempien sukunimi, vaikka kyseessä olisivatkin eri sukunimet. Ensimmäinen sukunimi mainitaan nimilaissa ns. välinimenä, jota ei ole lainkaan Suomen lainsäädännössä. Lapsella, jolle annetaan välinimi, voi siis olla kaksi sukunimeä, jotka molemmat yhdistävät hänet vanhempiinsa. Ruotsin nimilain 25 §:ssä säädetään seuraavasti: "Jos lapsi on saanut sukunimen, joka on ainoastaan toisella vanhemmista, lapsi saa käyttää toisen vanhemman sukunimeä välinimenä". Henkilön avioituessa sukunimeä koskevat samat säännökset kuin henkilöillä, joilla ei ole välinimeä. Toisin sanoen hän voi valita yhteisen sukunimen puolisonsa kanssa tai pitää alkuperäisen sukunimensä. Ainoastaan yksi välinimi on sallittu.

Uuden nimilainsäädännön tarve

Koska nykyisin on laillista käyttää avioparina eri sukunimiä, olisi luonnollista kehitystä tehdä lapselle mahdolliseksi molempien vanhempien sukunimien käyttö, vaikka vanhemmilla olisikin eri sukunimet. Suomessakin on halua välinimen käyttöönottoon siten, että eri sukunimisten vanhempien ei tarvitsisi valita kumman sukunimen he antavat lapselleen. Lapsella sen sijaan olisi molempien sukunimi, toinen välinimenä ja toinen sukunimenä.

Maahanmuuton lisääntyessä Suomeen ja kansainvälisten avioliittojen yleistyessä olisi keino-kekoista pitää kiinni tiukasta nimikäytännöstä. Sukunimen valitseminen lapselle on hyvin henkilökohtainen valinta. Useissa maissa, mm. kaikissa pohjoismaissa, välinimen käyttö on mahdollista. Brasiliassa esim. sukunimet periytyvät siten, että lapsen sukunimeksi tulee sekä äidin isän sukunimi että isän isän sukunimi yhdessä ilman väliviivaa. Toisin sanoen lapsen siteillä molempiin vanhempiinsa on merkitystä nimen periytymisensä.

Välinimen käyttö käytännössä

Lapselle välinimen antaminen, joka olisi käytännössä jommankumman vanhemman sukunimi, olisi mahdollisuus vanhemmille, eikä se olisi pakollista.

Täyssisaruksilla olisi edelleenkin sama sukunimi myös silloin, kun siihen yhdistetään välinimi. Välinimi olisi henkilökohtainen eikä periytyisi nimenhaltijan lapsille. Lakiehdotus estäisi sen, että muutaman sukupolven jälkeen meillä

olisi henkilöitä, joilla olisi kahdeksan sukunimeä.

Mahdollisuus kumppanin nimen yhdistämiseen omaan sukunimeen väliviivalla säilytettäisiin. Jos välinimeä käyttävä henkilö menisi myöhemmin naimisiin ja ottaisi kaksoisnimen, välinimi jäisi pois.

Henkilöllä ei voisi olla enempää kuin kaksi sukunimeä.

Myös tulevaisuudessa koko perheellä voisi olla yhteinen sukunimi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

nimilain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 9 päivänä elokuuta 1985 annetun nimilain (694/1985) 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 617/1998, uusi 3 momentti, jolloin nykyiset 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Vanhemmat voivat myös valita toisen vanhemman sukunimen välinimeksi lapselle. Lapsella on näin ollen molempien vanhempien sukunimi siten, että toinen on välinimi ja toinen sukunimi. Välinimi on henkilökohtainen eikä periydy nimenhaltijan lapselle. Jos henkilö, jolla

on välinimi, menee myöhemmin naimisiin ja ottaa kaksoisnimen, välinimi jää pois. Yhdellä henkilöllä ei voi olla kahta useampaa sukunimeä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 3 päivänä huhtikuuta 2009

Christina Gestrin /r
Ulla-Maj Wideroos /r
Mikaela Nylander /r
Håkan Nordman /r
Anna-Maja Henriksson /r
Elisabeth Naucélér /r

Leena Harkimo /kok
Maarit Feldt-Ranta /sd
Matti Kauppila /vas
Oras Tynkkynen /vihr
Heidi Hautala /vihr
Paavo Arhinmäki /vas